รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

1. ชุดโครงการวิจัย : วิจัยและพัฒนาระบบการปลูกพืชอย่างยั่งยืน

2. โครงการวิจัย : วิจัยและพัฒนาระบบการปลูกพืชอย่างยั่งยืนในพื้นที่ใช้น้ำฝน

กิจกรรม : วิจัยและพัฒนาระบบการปลูกพืชอย่างยั่งยืนในพื้นที่ใช้น้ำฝนภาคใต้ตอนล่าง

กิจกรรมย่อย : ทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงภาคใต้ตอนล่าง

3. ชื่อการทดลอง : ทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง

Development and Testing of Cropping System Model under Sufficiency Economic Farming System in Trang Province

4. คณะผู้ดำเนินงาน

หัวหน้าการทดลอง : นางสาวกลอยใจ คงเจี้ยง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง

นายสุนันท์ ถีราวุฒิ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

5. บทคัดย่อ

ทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ต้นแบบระบบการผลิตพืชที่เหมาะสมภายใต้ระบบเกเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังตรัง ทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีรายได้ต่อหน่วยพื้นที่เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 และเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ โดยทำการทดลองในแปลงเกษตรกรที่ตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียนจังหวัดตรัง ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2556 ถึง เดือนกันยายน 2558 ไม่มีการวางแผนทดลอง ผลการทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง พบว่า คัดเลือกรูปแบบระบบการผลิตพืชได้ 3 ระบบ ใช้ในการพัฒนาเป็นแปลงต้นแบบ ได้แก่ ระบบเกษตรเชิงเดี่ยว ระบบเกษตรพืชและปศุสัตว์ และระบบเกษตรพืชปศุสัตว์และประมง ซึ่งเป็นรูปแบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ระบบ ในปี 2557 เกษตรกรจำนวน 5 รายที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้สุทธิอยู่ที่ระหว่าง 11,004 – 30,033 บาทต่อปี และในปี 2558 มีรายได้สุทธิอยู่ที่ระหว่าง 68,911–132,688 บาทต่อปี เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจที่มีต่อเจ้าหน้าที่ที่มาดำเนินการให้คำปรึกษาและแนะนำเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจที่มีต่อการเป็นอยู่ในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจที่มีต่อการทำการเกษตรและการใช้เทคโนโลยีผลิตพืชหรือกิจกรรมเพิ่มเติมอยู่ในระดับมาก เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ซึ่งประกอบด้วย 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ คุณธรรม ในการประกอบอาชีพและใช้ในชีวิตประจำวัน

6. คำนำ

จังหวัดตรังตั้งอยู่ทางภาคใต้ ด้านทิศตะวันตกของประเทศไทย มีพื้นที่เลียบชายฝั่งมหาสมุทรอินเดีย ยาวตลอดแนวเขตจังหวัด ๑๑๙ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๙๑๗.๕๑๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๐๘๘,๓๙๙.๓๗๕ ไร่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เนินสูง ๆ ต่ำๆ สลับด้วยภูเขาใหญ่เล็ก กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ทิศตะวันออกมีเทือกเขาบรรทัดทอดยาวจากตอนเหนือจดตอนใต้ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย สภาพป่าเป็นป่าดิบชื้น มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ และพื้นที่เป็นเกาะจำนวน ๔๖ เกาะ จังหวัดตรังอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน จึงมีอากาศร้อน อุณหภูมิสูงตลอดปี มีฝนตกชุก โดยอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดผ่าน ๒ ชนิด คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ จังหวัดตรัง มี ๒ ฤดูกาล คือ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ และฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ระบบเกษตรในพื้นที่จังหวัดตรังประกอบด้วยระบบเกษตร 4 แบบ คือ 1. ระบบเกษตรพืชเดี่ยว เกษตรกรมีพื้นที่ถือครอง 8.5-185 ไร่ และมีรายได้ 13,000-1,362,000 บาท/ปี จำนวน 74 ครัวเรือน (74%) 2. ระบบเกษตรพืชและปศุสัตว์ มีพื้นที่ถือครอง 7.5-125 ไร่ และมีรายได้ 86,000-1,596,000 บาท/ปี จำนวน 19 ครัวเรือน (19%) 3. ระบบเกษตรพืชและประมง มีพื้นที่ถือครอง 4-107 ไร่ มีรายได้ 145,000-2,419,000 บาท/ปี จำนวน 3 ครัวเรือน (3%) 4. พืชปศุสัตว์และประมงมีพื้นที่ถือครอง 17.5 - 76 ไร่ และมีรายได้ 133,000-2,850,000 บาท/ปี จำนวน 4 ครัวเรือน (4%) สภาพพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม จากการศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ พบว่า เกษตรกรนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะยางพาราและปาล์มน้ำมัน ทำให้เกษตรกรมักประสบปัญหารายได้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามราคาท้องตลาด (กลอยใจ และคณะ2558) ระบบการปลูกพืชของเกษตรกรจะแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ คือ ที่ดอนประกอบด้วยพืชหลัก ได้แก่ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน พืชร่วมระบบ ได้แก่ ไม้ผล พืชผัก พืชไร่ ข้าว ในพื้นที่ลุ่มประกอบด้วยพืชหลัก คือ ข้าว หรือพืชผัก พืชร่วมระบบ ได้แก่ ข้าว พืชผัก หรือพืชไร่ มักพบปัญหาสารพิษตกค้างในผลผลิตพืช โดยสรุปจะเห็นว่าภาพรวมที่เกิดขึ้นได้สะท้อนปัญหาของเกษตรกรรายย่อยจนทำให้เกิดความยากจน เป็นหนี้ ทรัพยากรการผลิตทั้งที่ดิน แรงงาน สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและลดน้อยลง ไม่สามารถพึ่งพาการเกษตรได้ดังเช่นในอดีต และแนวโน้มสถานการณ์ในอนาคตอาจชักนำไปสู่ความรุนแรงของปัญหาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การผลิตพืชเชิงเดี่ยว ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกมากขึ้น เช่น สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ย ฯลฯ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ประกอบกับวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้เกษตรกรบางรายหันกลับมาทำการเกษตรเพื่อบริโภค และจำหน่ายในลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง การสำรวจและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงศัตรูพืชในระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างจึงเป็นงานสำคัญที่จำเป็นต้องศึกษาเพื่อการเฝ้าระวัง และพยากรณ์การระบาดของศัตรูพืชในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างต่อไป

จากการศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับชนิดพืช และทรัพยากรที่มีอยู่ ที่จะช่วยสนับสนุนกระบวนการผลิต ปัญหาสำคัญที่พบได้แก่ เกษตรกรนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว และพืชแบบผสมผสานที่ยังมีการจัดการไม่ถูกต้อง ทำให้เกษตรกรมักประสบปัญหารายได้ต่ำ ขาดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม ชุมชนขาดความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตไม่ดีและก่อให้เกิดมลภาวะต่อสภาพแวดล้อมมากมาย โดยเฉพาะขาดการเอาใจใส่ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ จากประเด็นปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดตรัง ทำให้ระบบการผลิตไม่มีความยั่งยืน ทั้งด้านผลผลิต คุณภาพ และรายได้

เกษตรกรยังคงมีการพึ่งพาปัจจัยภายนอกอยู่มาก โดยเฉพาะปุ๋ยเคมีและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ขาดความรู้การจัดการผลิตพืชตามระบบเกษตรที่เหมาะสม และการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง เป็นเหตุให้ต้นทุนการผลิตสูง รายได้ต่ำ ผลผลิตด้อยคุณภาพ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมและสุขภาพเกษตรกรอ่อนแอ ดังนั้น จึงนำผลสรุปของการสำรวจและวิเคราะห์ระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง มาทำการทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชที่เหมาะสมในจังหวัดตรัง โดยยึดหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นความสำคัญในการจัดการทรัพยากรระดับไร่นาในลักษณะที่จะมุ่งใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับวิธีการที่สำคัญของพระองค์อีกประการหนึ่งคือ การประหยัด ทรงเน้นความจำเป็นที่จะลดค่าใช้จ่ายในการทำมาหากินของเกษตรกรลงให้เหลือน้อยที่สุด โดยอาศัยพึ่งพิงธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญ เพื่อสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สร้างวิถีชีวิตเกษตรกรรายย่อยให้สามารถพึ่งตนเองได้ ทำให้เกษตรกรมีรายได้อย่างยั่งยืน ชุมชนขาดความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

7. วิธีดำเนินการ :

- อุปกรณ์

-แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานก่อนเริ่มดำเนินการ

-พันธุ์พืช เช่น เมล็ดพันธุ์ผักสวนครัว พันธุ์ไม้ผล มะนาว มะกรูด

-บัญชีรายรับ-รายจ่าย

-ปุ๋ยเคมี 13-13-21 46-0-0 และ 16-20-0

- กับดักกาวเหนียว

- วิธีการ

1) คัดเลือกรูปแบบต้นแบบที่จะทำการทดสอบและพัฒนาจากสรุปผลของการสำรวจและวิเคราะห์ระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง และรูปแบบที่คัดเลือก ได้แก่ ระบบเกษตรพืชเดี่ยว ระบบเกษตรพืชและปศุสัตว์ ระบบเกษตรพืชปศุสัตว์และประมงซึ่งเป็นรูปแบบการทำเกษตรแบบพอเพียง

2) คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 5 ราย

3) สัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรก่อนเริ่มดำเนินการ ได้แก่ พื้นที่ถือครอง กิจกรรมดำเนิน อาชีพหลัก ข้อมูลทางด้านการเกษตร พืชหลักพืชรอง

4) ดำเนินการทดสอบและพัฒนาต้นแบบที่คัดเลือกโดยวิเคราะห์ความต้องการ การใช้ประโยชน์และเพิ่มชนิดพืช เพิ่มการใช้ประโยชน์ จัดระบบการปลูกให้เหมาะสมในการปลูกพืชผสมผสาน

โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้ 2 เงื่อนไขมีความรู้ : รอบรู้ รอบคอบ และคุณธรรม: ซื่อสัตย์ อดทน ในการดำเนินการพัฒนา

5) การบันทึกข้อมูล

- รายรับ-รายจ่ายของครัวเรือนต่อปี
- กิจกรรมก่อนเริ่มโครงการ
- กิจกรรมที่พัฒนาเพิ่มเติม ชนิดพืช
- ผลผลิตและรายได้ รายได้สุทธิ (บาท/ครัวเรือน/ปี) ของพืชที่ผลิตในรอบปี
- ประเมินความพอเพียงของเกษตรกรพิจารณาถึง ระบบครัวเรือนในด้านการตัดสินใจปลูกพืช การเปลี่ยนแปลงของรายได้ สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ ที่เกิดขึ้นหลังจากพัฒนาของแต่ละครัวเรือน ความยั่งยืน (สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ) เอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาวิจารณ์ เช่น การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- เวลาและสถานที่

ดำเนินการเดือนตุลาคม 2556 – กันยายน 2558 ในแปลงเกษตรกรตำบลเกาะหมู อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง จำนวน 5 ราย ในตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผลการสัมภาษณ์ก่อนการดำเนินงานข้อมูลพื้นฐาน พบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้หญิงจำนวน 4 ราย คิดเป็น 80 เปอร์เซ็นต์ และเพศชายจำนวน 1 ราย คิดเป็น 20 เปอร์เซ็นต์ อายุอยู่ระหว่าง 41-59 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 4 ราย คิดเป็น 80 เปอร์เซ็นต์ และมัธยมศึกษาตอนต้น 1 ราย คิดเป็น 20 เปอร์เซ็นต์ (ตารางผนวกที่ 1) อาชีพหลักของเกษตรกร ได้แก่ ประมง สวนยางพารา รับเหมาก่อสร้างและรับจ้างในภาคเกษตร อาชีพรองได้แก่ ทำนา และค้าขาย ในขณะที่การทำนาเกษตรกรส่วนใหญ่เก็บข้าวไว้บริโภคภายในครัวเรือนเหลือจากการบริโภคจึงนำไปจำหน่าย รายได้จากอาชีพหลักของเกษตร 55,000 - 144,000 บาท/ปี รายได้จากอาชีพรอง 0 - 30,000 บาท/ปี (ตารางผนวกที่ 2) ลักษณะพื้นที่ของตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง สภาพพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ราบลุ่มเป็นที่นา 100 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่ราบสูงเป็นพื้นที่สวนยางพารา อาศัยน้ำฝนเป็นหลักในการทำการเกษตร ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรก่อนดำเนินการทดลองจำนวน 5 ราย เสร็จสิ้น ประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ กำหนดให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีคุณสมบัติ คือ ประกอบอาชีพทำนา ให้เกษตรกรวิเคราะห์คัดเลือกพืชปลูก เพื่อส่งเสริมให้ปลูกพืชหลังนาและปลูกพืชผสมผสานรอบ ๆ บ้าน เพื่อให้ปลูกผักและผลไม้ไว้รับประทานเหลือจากการบริโภคในครัวเรือนจึงนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ในครอบครัว และให้จัดทำบัญชีครัวเรือน จากการที่ให้

เกษตรกรวิเคราะห์ และพิจารณาเลือกปลูกพืชชนิดใด พบว่า เกษตรกรเลือกปลูกแตงโมหลังจากการทำนาจำนวน 4 ราย เนื่องมาจากมีประสบการณ์ในการปลูกแตงโมมาก่อน และเกษตรกรเลือกปลูกข้าวโพดหวานจำนวน 1 ราย เนื่องมาจากมีคนปลูกแตงโมมากอาจทำให้ราคาถูกปลูกข้าวโพดหวานมีแนวโน้มที่จะขายได้ราคาสูงกว่า เกษตรกรทุกรายได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงต้องการความเล็ก ความค่อยเป็นค่อยไป ความสามัคคี มิตรภาพ สันติภาพ การรักษาสมดุลกับธรรมชาติ แต่ความทันสมัยที่มีรากฐานจากการเอาชนะธรรมชาติ เน้นการเติบโตในระดับภาค ความรวดเร็ว การแข่งขัน ซึ่งยากต่อการรักษาความเป็นธรรมในสังคมเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ได้มีการอธิบายว่าต้องมีความพอดี พอประมาณ สมเหตุสมผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไขของการมีคุณธรรม และการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) เกษตรกรเลือกปลูกพืชผักบริเวณที่อยู่อาศัย ได้แก่ กวางตุ้ง แตงกวา ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง ฮ่องเต้ ผักกาดขาว ผักกาดเขียว มะเขือเทศ มะเขือเปราะ มะนาว มะกรูด พริกขี้หนู ถั่วฝักยาว ผลไม้เกษตรกรเลือกปลูกได้แก่ ขนุน ชมพู่ ฝรั่ง ละมุด มะละกอ มะพร้าวน้ำหอม มะม่วง เริ่มปลูกแตงโมและข้าวโพดหวานในเดือนมกราคมหลังจากเก็บเกี่ยวข้าว และเก็บเกี่ยวในเดือนมีนาคม-เมษายน หลังจากนั้นช่วงกลางเดือนเมษายนบริเวณทุ่งนาไม่สามารถปลูกอะไรได้อีก เป็นช่วงที่สามารถให้ปล่อยโค กระบือในทุ่งนาได้ ในขณะที่พืชผักแนะนำให้ปลูกทั้งปี สรุปจากการให้เกษตรกรวิเคราะห์กิจกรรมที่ต้องการพัฒนาหรือทำเสริมจากที่ทำอยู่ก่อน

1. ปลูกผัก เพราะปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนประหยัดรายจ่าย เหลือนำไปจำหน่ายเป็นรายได้
2. ปลูกไม้ผล เพราะปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนประหยัดรายจ่าย เหลือนำไปจำหน่ายเป็นรายได้
3. ปลูกพืชหลังนา ได้แก่ แตงโม ข้าวโพดหวาน เพื่อเป็นรายได้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 กิจกรรมที่เกษตรกรต้องการพัฒนา

เกษตรกร	**ปลูกพืชหลังนา**		**พืชผัก**	**ไม้ผล**
	พื้นที่ (ไร่)	**ชนิดพืช**		
1. นางติ๋ม ดิเส็ม	0.75	แตงโม	ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง ผักกาดขาว ผักกาดเขียว ฮ่องเต้ แตงกวา ขมิ้น มะกรูด มะนาว	ขนุน ละมุด ชมพู่ มะม่วง น้อยหน่า
2. นางเจียม มีลือ	2	แตงโม	ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง	มะพร้าวน้ำหอม

			ผักกาดขาว ขมิ้น มะกรูด ตะไคร้ มะนาว	ละมุด ขนุน
3. นางประนอม สมจริง	0.25	ข้าวโพดหวาน	ชะอม คะน้า ผักบุ้ง กวางตุ้ง แตงกวา มะเขือเปราะ ขมิ้น	ฝรั่ง ละมุด ชมพู่ ขนุน มะเฟือง มะม่วง
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	0.50	แตงโม	พริกขี้หนู มะเขือเปราะ แตงกวา ผักบุ้ง ขมิ้น มะนาว	ขนุน ชมพู่ มะละกอ มะพร้าวน้ำหอม
5. นายสมปอง ใจสมุทร	4	แตงโม	กวางตุ้ง แตงกวา ผักบุ้ง มะเขือเทศ มะนาว พริกขี้หนู ขมิ้น	ขนุน ละมุด ชมพู่ มะม่วง เงาะ

จากการเข้าไปดำเนินโครงการในปี 2557 พบว่า การปลูกพืชหลังนาเป็นรายได้เสริมโดยเกษตรจำนวน 4 รายเลือกปลูกแตงโม และจำนวน 1 ราย ปลูกข้าวโพดหวาน มีรายได้จากการปลูกพืชหลังนามากที่สุด คือ 30,000 บาท รองลงมา 25,500 15,000 6,500 และน้อยที่สุด คือ 1,307 บาท และเมื่อนำมาคิดเป็นรายได้ต่อไร่ มีรายได้จากการปลูกพืชหลังนาต่อไร่มากที่สุด คือ 20,000 บาท รองลงมา 13,000 12,500 7,500 และน้อยที่สุด คือ 5,228 บาท รายได้นี้ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ปลูก ระยะเวลาปลูก รายที่ปลูกก่อนสามารถขายผลผลิตได้ราคาสูง และมีศัตรูพืชมารบกวนน้อย ในขณะที่ข้าวโพดหวานมีรายได้น้อยเนื่องจากผลผลิตที่ได้นำไปแจกจ่ายให้เพื่อนบ้านเหลือจึงนำไปจำหน่าย (ตารางที่ 2) นอกจากนี้เกษตรกรมีการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคในครัวเรือนที่เหลือเหลือจากการบริโภคจึงนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริม เกษตรกรที่ไม่มีรายได้จากการขายผักเนื่องมาจากปลูกไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน รายได้จากการจำหน่ายพืชผักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่ที่ระหว่าง 35,255- 3,180 บาทต่อปี (ตารางที่ 3) และรายได้จากการเลี้ยงสัตว์อยู่ที่ระหว่าง 700-7,540 บาทต่อปี (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 2 รายได้พืชหลังนาในปี 2557

เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	รายได้พืชหลังนา (บาท)	รายได้ต่อไร่

1. นางติ๋ม ดิเส็ม	0.75	15,000	20,000
2. นางเจียม มีลือ	2	25,500	12,500
3. นางประนอม สมจริง	0.25	1,307	5,228
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	0.50	6,500	13,000
5. นายสมปอง ใจสมุทร	4	30,000	7,500

หมายเหตุ ต้นทุนในปลูกแตงโม 2,500 บาทต่อไร่ ต้นทุนปลูกข้าวโพดหวาน 2,000 บาทต่อไร่

ตารางที่ 3 รายได้จากการจำหน่ายพืชผักของเกษตรกรจำนวน 5 ราย ในจังหวัดตรัง ปี 2557

เกษตรกร	ชนิดพืชผัก	รายได้ (บาท)/ปี
1. นางติ๋ม ดิเส็ม	มะเขือ ถั่วฝักยาว แตงกวา ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง ผักกาดขาว ผักกาดเขียว	17,895
2. นางเจียม มีลือ	ผักกาด แตงกวา ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า	-
3. นางประนอม สมจริง	กวางตุ้ง ผักบุ้ง ชะอม แตงกวา มะเขือ ถั่วฝักยาว กุยช่าย พริก บวบ คะน้า	2,776
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า	-
5. นายสมปอง ใจสมุทร	ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า แตงกวา ผักกาดขาว ผักกาดเขียว	-

ตารางที่ 4 รายได้จากการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรจำนวน 5 ราย ในจังหวัดตรัง ปี 2558

เกษตรกร	ชนิดสัตว์	รายได้/ปี
1. นางติ๋ม ดิเส็ม	ไก่พื้นบ้าน	1,200
2. นางเจียม มีลือ	ไก่พื้นบ้าน เป็ดเทศ	7,400
3. นางประนอม สมจริง	ไก่ไข่ เป็ดไข่	700
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	-	-
5. นายสมปอง ใจสมุทร	-	-

รายได้สุทธิต่อปี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีเงินคงเหลือทุกราย เงินคงเหลือมากที่สุด คือ 30,033 บาท รองลงมา 20,131 18,403 11,092 ตามลำดับ และมีเงินคงเหลือน้อยที่สุด คือ 11,004 บาท (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 5 รายได้สุทธิต่อปีของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง จำนวน 5 ราย ปี 2557

เกษตรกร	รายรับ/ปี	รายจ่าย/ปี	เงินคงเหลือ/ปี
1. นางตี๋ม ดิเส็ม	88,967	58,934	30,033
2. นางเจียม มีลือ	47,638	36,546	11,092
3. นางประนอม สมจริง	76,539	56,408	20,131
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	108,170	97,166	11,004
5. นายสมปอง ใจสมุทร	64,761	46,358	18,403

ในปี 2558 แนะนำให้เกษตรกรใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ต่อไร่ และการใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำของกรมการข้าว โดยนาดำใช้เมล็ดพันธุ์ 7 กิโลกรัมต่อไร่ และใช้ปุ๋ยเคมีใส่ 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปักดำ 7-10 วัน ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่ที่ระยะแตกกอ ครั้งที่ 3 ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่ที่ระยะสร้างรวงอ่อน จากการแนะนำให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์และปุ๋ยตามคำแนะนำของกรมการข้าว พบว่า ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่าง 67-310 กิโลกรัมต่อไร่ ยกเว้นจำนวน 1 รายที่ให้ผลผลิตลดน้อยลง สาเหตุมาจากการใส่ปุ๋ยมากเกินไป นอกจากนี้ผลผลิตหลังดำเนินการทดลองได้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น โดยผลผลิตต่อไร่มากที่สุด เท่ากับ 670 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา 650 630 307 ตามลำดับ ให้ผลผลิตต่อไร่น้อยที่สุด เท่ากับ 80 กิโลกรัมต่อไร่ ในขณะที่ก่อนดำเนินการทดลองผลผลิตต่อไร่อยู่ระหว่าง 240 – 600 กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ผลผลิตข้าวก่อนและหลังดำเนินการทดลองในปี 2558

เกษตรกร	**ก่อนดำเนินการทดลอง (กก./ไร่)**	**หลังดำเนินการทดลอง (กก./ไร่)**	**ผลผลิตเพิ่มขึ้น (กก./ไร่)**
1. นางตี๋ม ดิเส็ม	340	650	310
2. นางเจียม มีลือ	380	80	-300
3. นางประนอม สมจริง	240	307	67
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	370	630	260
5. นายสมปอง ใจสมุทร	600	670	70

การปลูกพืชหลังนาเป็นรายได้เสริมโดยเกษตรจำนวน 4 รายเลือกปลูกแตงโม และจำนวน 1 ราย ปลูกข้าวโพดหวาน รายได้จากการปลูกพืชหลังนามากที่สุด คือ 33,640 บาท รองลงมา 20,598 6,550 และ 5,130 น้อยที่สุด คือ 1,400 บาท เนื่องมาจากแตงโมเป็นโรคและขาดน้ำ และเมื่อนำมาคิดเป็นรายได้ต่อไร่ มีรายได้จากการปลูกพืชหลังนาต่อไร่มากที่สุด คือ 22,427 บาท รองลงมา 20,598 13,100 6,866 และน้อยที่สุด คือ 6,866 บาท รายได้นี้ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ปลูก ระยะเวลาปลูก รายที่ปลูกก่อนสามารถขายผลผลิตได้ราคาสูง และมีศัตรูพืชรบกวนน้อย (ตารางที่ 7) นอกจากนี้เกษตรกรมีการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคในครัวเรือนที่เหลือเหลือจากการบริโภคจึงนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริม เกษตรกรที่ไม่มีรายได้จากการขายผักเนื่องมาจากปลูกไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน รายได้จากการจำหน่ายพืชผักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่ที่ระหว่าง 3,180-35,255 บาทต่อปี พบว่า ในปี 2558 เกษตรกรทุกรายมีรายได้จากการจำหน่ายผักเนื่องมาจากเพิ่มปริมาณในการปลูกและปลูกทั้งปี แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรทุกรายยอมรับในโครงการเมื่อพบว่าในปี 2557 ทำได้ผล ในปี 2558 จึงปลูกผักสวนครัวเพิ่ม (ตารางที่ 8) และรายได้จากการเลี้ยงสัตว์อยู่ที่ระหว่าง 700-7400 บาทต่อปี (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 7 รายได้พืชหลังนาในปี 2558

เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	รายได้พืชหลังนา (บาท)	รายได้ต่อไร่
1. นางติ๋ม ดิเส็ม	1.50	33,640	22,427
2. นางเจียม มีลือ	0.25	1,400	5,600
3. นางประนอม สมจริง	0.25	5,130	20,598
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	0.50	6,550	13,100
5. นายสมปอง ใจสมุทร	3.00	20,598	6,866

หมายเหตุ ต้นทุนในปลูกแตงโม 2,500 บาทต่อไร่ ต้นทุนปลูกข้าวโพดหวาน บาทต่อไร่

ตารางที่ 8 รายได้จากการจำหน่ายพืชผักของเกษตรกรจำนวน 5 ราย ในจังหวัดตรัง ปี 2558

เกษตรกร	**ชนิดพืชผัก**	**รายได้ (บาท)/ปี**
1. นางติ๋ม ดิเส็ม	มะเขือ ถั่วฝักยาว แตงกวา ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง ผักกาดขาว ผักกาดเขียว	35,255
2. นางเจียม มีลือ	ผักกาด แตงกวา ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า	3,180
3. นางประนอม สมจริง	กวางตุ้ง ผักบุ้ง ชะอม แตงกวา มะเขือ ถั่วฝักยาว กุยช่าย พริก บวบ คะน้า	22,279
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า	5,330
5. นายสมปอง ใจสมุทร	ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า แตงกวา ผักกาดขาว	7,896

	ผักกาดเขียว	

ตารางที่ 9 รายได้จากการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรจำนวน 5 ราย ในจังหวัดตรัง ปี 2558

เกษตรกร	**ชนิดสัตว์**	**รายได้/ปี**
1. นางติ๋ม ดิเส็ม	ไก่พื้นบ้าน	1,200
2. นางเจียม มีลือ	ไก่พื้นบ้าน เป็ดเทศ	7,400
3. นางประนอม สมจริง	ไก่ไข่ เป็ดไข่	700
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	-	-
5. นายสมปอง ใจสมุทร	-	-

รายได้สุทธิต่อปี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีเงินคงเหลือทุกราย เงินคงเหลือมากที่สุด คือ 132,688 บาท รองลงมา 84,192 81,385 69,443 ตามลำดับ และมีเงินคงเหลือน้อยที่สุด คือ 68,911 บาท (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 รายได้สุทธิต่อปีของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง จำนวน 5 ราย ปี 2558

เกษตรกร	รายรับ/ปี	รายจ่าย/ปี	เงินคงเหลือ/ปี
1. นางติ๋ม ดิเส็ม	263,456	194,545	68,911
2. นางเจียม มีลือ	151,760	82,317	69,443
3. นางประนอม สมจริง	301,338	168,650	132,688
4. นางแอ๋ว สัณห์พานิชกิจ	218,610	137,225	81,385
5. นายสมปอง ใจสมุทร	229,353	145,161	84192

การประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในด้านความเชี่ยวชาญและรอบรู้ ให้คำแนะนำตรงประเด็นและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ความรับผิดชอบเอาใจใส่ตรวจติดตามงานอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ได้สะดวก น่าเชื่อถือให้คำแนะนำตรงตรงตามหลักวิชาการ ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกร การปฏิบัติภารกิจอย่างซื่อสัตย์ สุจริต ความมุ่งมั่น ยินดี เต็มที่ในการบริการ หน่วยงานมีการเปิดโอกาสให้ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ตารางที่ 11) ในส่วนของความพึงพอใจต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกร ด้านสภาพความ

เป็นอยู่ปัจจุบัน เข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงสามารถช่วยให้ท่านดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากเกษตรกรยังไม่เข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในขณะที่รายได้ต่อปีที่ครัวเรือนหามาได้ มีความพึงพอใจในระดับมาก (ตารางที่ 6) สำหรับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการทำการเกษตรและการใช้เทคโนโลยีผลิตพืช หรือกิจกรรรมเพิ่มเติม ด้านเทคโนโลยีที่เจ้าหน้าที่เข้ามาแนะนำ ใส่ปุ๋ยในนาข้าว ปลูกแตงโมหลังนา วิธีการใช้กับดักกาวเหนียวล่อแมลง ปลูกไม้ผล ปลูกพืชผักสวนครัว มีความพึงพอใจในระดับมาก ในขณะที่ปลูกข้าวโพดหวานหลังนา มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เนื่องมาจากเกษตรกรที่ไม่ได้ปลูกข้าวโพดหวานหลังนามาตอบด้วยซึ่งเกษตรกรไม่ได้รู้ว่าการปลูกข้าวโพดหวานนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร สำหรับเกษตรกรที่เลือกปลูกข้าวโพดหวานหลังนามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

เกณฑ์ประเมินความพึงพอใจ คะแนน 5 พึงพอใจมาก

คะแนน 3 พึงพอใจปานกลาง

คะแนน 1 พึงพอใจน้อย

คะแนน 0 ไม่พอใจ

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับความพึงพอใจ
ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ที่มาดำเนินการให้คำปรึกษาและแนะนำเทคโนโลยี		
1. เจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญ และรอบรู้	5	มาก
2. เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำตรงประเด็น และสามารถนำไปปฏิบัติได้	5	มาก
3. เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ตรวจติดตามงานอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง	5	มาก
4. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ได้สะดวก	5	มาก

5. เจ้าหน้าที่น่าเชื่อถือให้คำแนะนำตรงตรงตามหลักวิชาการ	5	มาก
6. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกร	5	มาก
7. เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติภารกิจอย่างซื่อสัตย์ สุจริต	5	มาก
8. เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น ยินดี เต็มที่ในการบริการ	5	มาก
9. หน่วยงานมีการเปิดโอกาสให้ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	มาก
ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเป็นอยู่		
1. ท่านพอใจสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันระดับไหน	3.4	ปานกลาง
2. ท่านเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับไหน	3.4	ปานกลาง
3. ท่านคิดว่าเศรษฐกิจพอเพียงสามารถช่วยให้ท่านดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข	4.2	ปานกลาง
4. ท่านพอใจในรายได้/ปีที่ครัวเรือนหามาได้	4.6	มาก
ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการทำการเกษตรและการใช้เทคโนโลยีผลิตพืช หรือกิจกรรรมเพิ่มเติม		
1. ท่านพอใจในเทคโนโลยีที่เจ้าหน้าที่เข้ามาแนะนำ	4.6	มาก
2. การใส่ปุ๋ยในนาข้าว	4.6	มาก
3. การปลูกแตงโมหลังนา	4.6	มาก
4. การปลูกข้าวโพดหวานหลังนา	3.4	ปานกลาง
5. วิธีการใช้กับดักกาวเหนียวล่อแมลง	5.0	มาก
6. การปลูกไม้ผล	4.6	มาก
7.การปลูกพืชผักสวนครัว	4.6	มาก

9. สรุปผลการทดลองและข้อเนอแนะ

ทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง พบว่า คัดเลือกรูปแบบระบบการผลิตพืชได้ 3 ระบบ ใช้ในการพัฒนาเป็นแปลงต้นแบบ ได้แก่ ระบบเกษตรพืชเชิงเดี่ยว ระบบเกษตรพืชและปศุสัตว์ และระบบเกษตรพืชปศุสัตว์และประมง ซึ่งเป็นรูปแบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ระบบ ในปี 2557 เกษตรกรมีรายได้สุทธิอยู่ที่ระหว่าง 11,004 – 30,033 บาทต่อปี และในปี 2558 มีรายได้สุทธิอยู่ที่ระหว่าง 68,911–132,688 บาทต่อปี เกษตรกรมีความพึงพอใจที่มีต่อเจ้าหน้าที่ที่มาดำเนินการให้คำปรึกษาและแนะนำเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจที่มีต่อการเป็นอยู่ในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจที่มีต่อการทำการเกษตรและการใช้เทคโนโลยีผลิตพืชหรือกิจกรรมเพิ่มเติมอยู่ในระดับมาก เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง **3** ห่วง **2** เงื่อนไข ในการประกอบอาชีพและใช้ในชีวิตประจำวัน

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

แนะนำระบบการปลูกพืชที่ได้แก่เกษตรกรที่สนใจ เป็นข้อมูลในการทดสอบและขยายผลในหลายพื้นที่

11. คำขอบคุณ

ขอขอบคุณเกษตรกรตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ที่ให้ใช้แปลงดำเนินการทดลอง และนางศรินณา ชูธรรมธัช นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ที่ได้ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาตลอดการทดลอง

12. เอกสารอ้างอิง

กลอยใจ คงเจี้ยง สุนันท์ ถีราวุฒิ และแพรวพรรณ เกษมุล. 2558. สำรวจและวิเคราะห์ระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตรัง. เอกสารประกอบการบรรยายในการสัมมนาวิชาการประจำปี 2558. ณ โรงแรมสุภารอยัลบีช.นครศรีธรรมราช, 19-21 สิงหาคม 2558.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.1

13. ภาคผนวก

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตร

ชื่อ-ที่อยู่	พิกัด			เพศ	อายุ	การศึกษา
	X	Y	Z			
1. นายสมปอง ใจสมุทร 36 ม.2 ต.เกาะสุกร อ.เหลียน จ.ตรัง	0567281	0784691	4	ชาย	59	ป.4
2. นางประนอม สมจริง 95 ม.2 ต.เกาะสุกร อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	0566712	0784010	8	หญิง	41	ม.3
3. นางเจียม มีลือ 34 ม.2 ต.เกาะสุกร อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	0567279	0784682	4	หญิง	57	ป.4
4. นางติ๋ม ดิเส็น 66 ม.3 ต.เกาะสุกร อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	0566793	0784592	2	หญิง	54	ป.4
5. นางแอ๋ว สัณห์พาณิชกิจ 14 ม.3 ต.เกาะสุกร อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	0568432	0786234	3	หญิง	55	ป.4

ตารางที่ 2 อาชีพรายได้ของเกษตรกร

ชื่อเกษตรกร	อาชีพหลัก	รายได้/ปี	อาชีพรอง	รายได้/ปี
1. นายสมปอง ใจสมุทร	สวนยาง	55,000	ทำนา	-
2. นางประนอม สมจริง	ประมง	144,000	ทำนา	8,000
3. นางเจียม มีลือ	ประมง	72,000	ทำนา	-
4. นางติ๋ม ดิเส็ม	รับเหมาก่อสร้าง	130,000	ทำนา	-
5. นางแอ๋ว สัณห์พาณิชกิจ	รับจ้างในภาคเกษตร	66,000	ทำนา ค้าขาย	30,000

แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของเกษตรกรร่วมโครงการ

ทดสอบและพัฒนาต้นแบบระบบการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดในจังหวัดตรัง

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....วันที่สัมภาษณ์.....

ชื่อเกษตรกร.....เบอร์โทรศัพท์.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง หรือกรอกข้อมูลลงในพื้นที่ว่าง (.....) ให้สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.เพศ ( ) ชาย

( ) หญิง

2.อายุ ..... ปี

3.ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ)..... ( )

อื่นๆ (ระบุ).....

4.ท่านมีประสบการณ์ในการทำการเกษตร ..... ปี

5.พื้นที่ถือครอง.....ไร่ ทำการเกษตร.....ไร่

6.ลักษณะการทำการเกษตร ( ) สวนเดี่ยว ( ) สวนผสมผสาน ระบุพืชที่ปลูก.....

( ) สวนผสมผสาน+ปศุสัตว์ .....

( ) สวนผสมผสาน+ปศุสัตว์ +ประมง.....

( ) อื่นๆ ระบุ.....

7.รายได้ครัวเรือน/ต่อปี.....บาท

8.สมาชิกในครัวเรือน.....คน แรงงานทำการเกษตร.....คน

มีการจ้างแรงงานนอกเพื่อทำการเกษตร ( ) ไม่มี ( ) มี จ้างทำอะไร.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและเหตุผลการดำรงชีพ

2.1 สภาพสวน..... ( ) สวนเดี่ยว ( ) สวนผสมผสาน ( ) อื่นๆ ระบุ.....

พืชหลัก.....เหตุผลที่เลือกปลูกพืชหลักเพราะ.....

.....พืช

รองคือ .....เหตุผลที่เลือก.....

2.....เหตุผลที่เลือก.....

3.....เหตุผลที่เลือก.....

.....

.....**2.**2

ท่านมีพื้นที่ทำการเกษตร.....ไร่ ( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอ ต้องการมีพื้นที่เพิ่มขึ้น กี่..... ไร่ เพราะ

.....

.....

.....

และจะหาเงินโดยวิธีใดเพื่อมาซื้อที่ดินเพิ่ม.....

.....

.....

2.3 หากท่านประสบปัญหาน้ำท่วมหรือภัยแล้งหรือปัญหาอื่นๆกับสวนที่ท่านดูแล ท่านจะแก้ไขปัญหา อย่างไร

น้ำท่วม.....

.....

ภัยแล้ง.....

.....

ปัญหาโรค-แมลงระบาดจนพืชได้รับความเสียหาย.....

.....

.....

ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ.....

.....

.....

ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน.....

.....

.....

ขาดเงินทุน.....

.....

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อเจ้าหน้าที่ที่มาดำเนินการให้คำปรึกษาและแนะนำเทคโนโลยี

กรุณากาเครื่องหมาย (/) ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับความพึงพอใจ : พอใจมาก = 5 พอใจปานกลาง = 3 พอใจน้อย = 1 ไม่พอใจ = 0

ลำดับที่	การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เสริมสร้างความผาสุก/ความพึงพอใจของเกษตรกร	ระดับความพึงพอใจ			
		พอใจมาก	พอใจปานกลาง	พอใจน้อย	ไม่พอใจ
1	เจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญ และรอบรู้				
2	เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำตรงประเด็น และสามารถนำไปปฏิบัติได้				
3	เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ตรวจติดตามงานอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง				
4	ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ได้สะดวก				
5	เจ้าหน้าที่น่าเชื่อถือให้คำแนะนำตรงตรงตามหลักวิชาการ				
6	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกร				
7	เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติภารกิจอย่างซื่อสัตย์ สุจริต				
8	เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น ยินดี เต็มที่ในการบริการ				
9	หน่วยงานมีการเปิดโอกาสให้ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม				

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อการเป็นอยู่ การทำการเกษตรและการใช้เทคโนโลยีการผลิตพืช หรือกิจกรรมที่เพิ่มเติม

ลำดับ		ระดับความพึงพอใจ

ที่	กิจกรรม	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	พอใจน้อย	ไม่พอใจ
1	ท่านพอใจสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันระดับไหน				
2	ท่านเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับไหน				
3	ท่านคิดว่าเศรษฐกิจพอเพียงสามารถช่วยให้ท่านดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข				
4	ท่านพอใจในรายได้/ปีที่ครัวเรือนหามาได้				
5	ท่านพอใจในเทคโนโลยีที่เจ้าหน้าที่เข้ามาแนะนำ				
6	การใส่ปุ๋ยในนาข้าว				
7	การปลูกแตงโมหลังนา				
8	การปลูกข้าวโพดหวานหลังนา				
9	วิธีการใช้กับดักกาวเหนียวล่อแมลง				
10	การปลูกพืชไม้ผล				
12	การปลูกพืชผักสวนครัว				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ท่านพึงพอใจ.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ท่านไม่พอใจ.....

.....

.....

.....

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ภาพผนวกที่ 1 ภาพกิจกรรมดำเนินงาน

ระยะเตรียมดินและปักดำ

ระยะเก็บเกี่ยว

การปลูกข้าวโพดหลังนา

การปลูกแตงโมหลังนา

การปลูกผักสวนครัวบริเวนรอบที่อยู่อาศัย

แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน

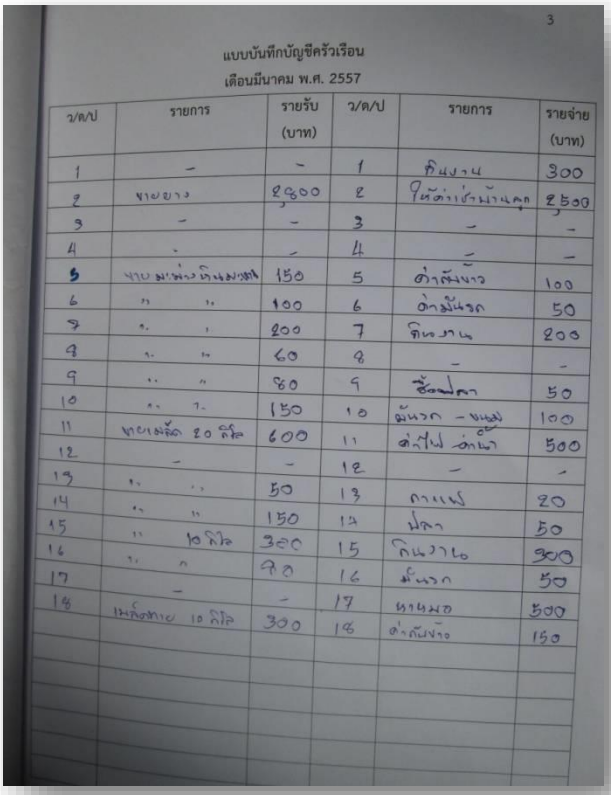

3

แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน

เดือนมีนาคม พ.ศ. 2557

ว/ด/ป	รายการ	รายรับ (บาท)	ว/ด/ป	รายการ	รายจ่าย (บาท)
1	-	-	1	กินงาน	300
2	ขายยาง	2,800	2	ให้ค่าเช่าบ้านลูก	2,500
3	-	-	3	-	-
4	-	-	4	-	-
5	ขาย มะม่าง หินมะพร้าว	150	5	ค่าถั่นข้าว	100
6	" "	100	6	ค่ามันรถ	50
7	" "	200	7	กินงาน	200
8	" "	60	8	-	-
9	" "	80	9	ซื้อปลา	50
10	" "	150	10	มันรถ - ขนม	100
11	ขายเมล็ด 20 กิโล	600	11	ค่าไฟ ค่าน้ำ	500
12	-	-	12	-	-
13	" "	50	13	กาแฟ	20
14	" "	150	14	ปลา	50
15	" 10 กิโล	300	15	กินงาน	300
16	" "	80	16	มันรถ	50
17	-	-	17	หาหมอ	500
18	เมล็ดทาย 10 กิโล	300	18	ค่าถั่นข้าว	150

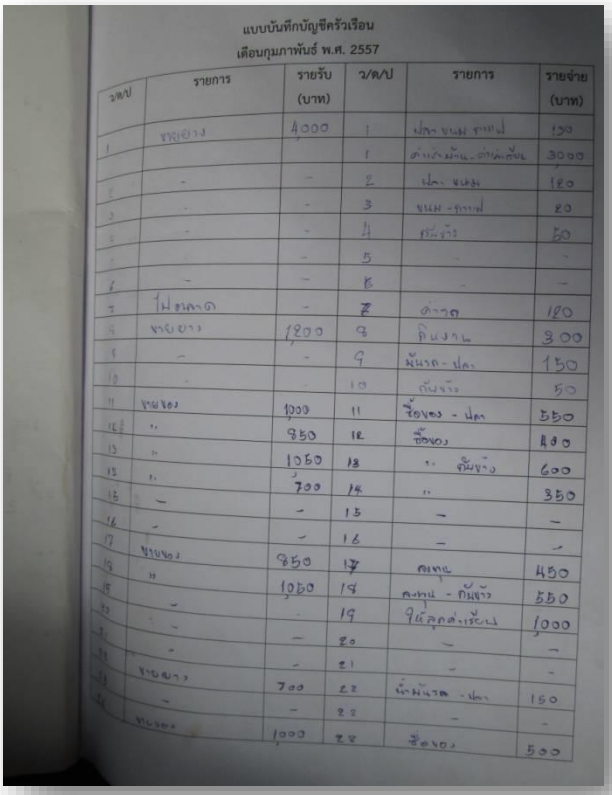

แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน

เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557

ว/ด/ป	รายการ	รายรับ (บาท)	ว/ด/ป	รายการ	รายจ่าย (บาท)
1	ขายยาง	4,000	1	ปลา ขนม กาแฟ	130
			1	ค่าเช่าบ้าน - ค่าเล่าเรียน	3,000
2	-	-	2	ปลา ขนม	120
3	-	-	3	ขนม - กาแฟ	20
4	-	-	4	ถั่นข้าว	50
5	-	-	5	-	-
6	-	-	6	-	-
7	ไปตลาด	-	7	ค่ารถ	120
8	ขายยาง	1,200	8	กินงาน	300
9	-	-	9	มันรถ - ปลา	150
10	-	-	10	ถั่นข้าว	50
11	ขายของ	1,000	11	ซื้อของ - ปลา	550
12	"	850	12	ซื้อของ	400
13	"	1,050	13	" ถั่นข้าว	600
14	"	700	14	"	350
15	-	-	15	-	-
16	-	-	16	-	-
17	ขายของ	850	17	ลงทุน	450
18	"	1,050	18	ลงทุน - ถั่นข้าว	550
19	-	-	19	ให้ลูกค่าเรียน	1,000
20	-	-	20	-	-
21	-	-	21	-	-
22	ขายยาง	700	22	น้ำมันรถ - ปลา	150
23	-	-	23	-	-
24	ขายของ	1,000	24	ซื้อของ	500